

نقش تعاونی‌های روستایی در کاهش هزینه دریافت تسهیلات

سیدصفا حسینی و محمد خالدی *

تاریخ دریافت: 1387/3/21 تاریخ پذیرش: 1387/5/17

چکیده

این تحقیق برای این منظور، نخست اجزای هزینه (بانک) در کاهش هزینه دریافت تسهیلات م بین بانک شده از طریق مصاحبه و تکمیل 480 پرسشنامه و تکمیل 1384 پرسشنامه گردآوری شده است. نتایج نشان می‌دهد که متوسط هزینه تعاونی 97000 ریال و در قیاس با سایر موسسه مالیات به کل مبلغ وام نی 8 یسه با بانک الحسنه کم در مجموع می‌توان گفت تعاونی‌های روستایی می‌توانند نقش مهمی در کاهش هزینه دریافت تسهیلات داشته باشند و دسترسی کشاورزان به تسهیلات را آسان کنند.

JEL : C21 C8 D1 Q14

کلیدی: هزینه‌های مبادله، عقود اسلامی،

* به ترتیب استاد دانشکده ریزی، اقتصاد کشاورزی ی کشاورزی دانشگاه تهران و استادیار موسسه ی روستایی

Email: hosseini_safdar@yahoo.com

برای بسیاری از کشورهای در حال
 به یک مساله تبدیل (یسکن¹ 1993). یکی از موانع
 ی کشاورزی در این کشورها نبود نفوذ و گسترش فن
 جدید و پایین بودن نرخ پذیرش این فن . کم سرمایه
 رسی به بازارهای پول و سرمایه به عنوان عامل مهمی در پایین بودن نرخ
 پذیرش عنوان شده است. کردن نیازهای سرمایه
 های جدید، تـمـین اعتبار ارزان برای کشاورزان کوچک
 ، اعتبارات کشاورزی یکی از ابزارهای اصلی سیاست
 رشد تولید و استفاده از فن های نوین ی کشاورزی
 (پی² 1986). بر این، تسهیلات اعتباری یکی از اصلی فرآیند
 تجاری شدن اقتصاد روستایی محسوب می (بانک جهانی 1990).
 یـ مین اعتبار برای نیازهای توسعه و گردش جاری فعالیت
 کشاورزی، یکی از مطالبات مهم کشاورزان . بیش‌تر کشاورزان
 نمی‌توانند نیازهای مالی لازم برای فعالیت‌های تولیدی خود را در فصل زراعی و به
 موقع تامین کنند. قیمت های اخیر رو به افزایش بوده است. در نتیجه
 انتظار تامین منابع مالی برای عملیات زراعی با استفاده از منابع شخصی مشکل
 می (ماسوکو و معروفو³ 2003). کشاورزان تسهیلات مورد نیاز خود
 نهادهای مالی مانند بانک
 () از پرداخت می‌کنند. در بسیاری از کشورهای
 توسعه، اغلب کشاورزان سرمایه
 مساله در نواحی محروم‌تر که فرصت‌های کم‌تری برای کسب درآمدهای

1-Balisacan

2-Mittendorf

3-Masuko and Marufu

نقش تعاونی‌های روستایی در کاهش هزینه‌های مبادله‌ی ...

غیرکشاورزی وجود دارد . بنابراین، های مالی در روستاها یکی از لوازم اساسی توسعه اجتماعی، اقتصادی و فنی حساب می‌آید. وجود چنین نهاد هایی باعث بهبود شرایط زندگی در نواحی روستایی می . مطالعات زیادی که دسترسی به خدمات مالی برای کاهش فقر روستایی در کشورهای درحال یکی از دغدغه اساسی و مهم کشاورزان است (کی¹ 1986).

تجربی نشان می که بخش رسمی مالی در بیش تر کشورهای در حال توسعه در ارایه خدمات بانکی و مالی جوامع روستایی ناکام مانده است (ی² 1992). در این کشورها، دریافت وثیقه سنگین، سهمیه مشتریان پردرآمد و دادن وام‌های کلان نیز طولانی و دیوانسالارانه بودن فرآیند رسمی به تسهیلات در بخش رسمی همراه با مداخلات گسترده و ناکارآمد دولت در فرآیند تصمیمات بیش تر کشاورزان روستایی را از دسترسی به خدمات مالی رسمی محروم ساخته است. از سوی دیگر، قدرت انحصار سنگین سود در تامین اعتبار از سوی بخش غیررسمی، کشاورزان را با محدودیت جدی مالی روبه‌رو کرده است. این در حالی است که بسیاری از موسسه کشورهای در حال لت بوده و با کارایی پایین همراه بوده است. کارکرد این موسسه‌ها با هزینه‌های سنگین دریافت، نرخ‌های پایین سود و مراحل پیچیده پاگیر اداری همراه است (آ³ 1982).

¹ (1999) در تحقیق خود بیان می‌کند که هزینه² گیری می‌شود که بسیاری از وام‌گیرندگان بالقوه از وام‌گیری خودداری کرده و یا ها را از منابع مالی غیررسمی جست‌وجو کنند. در مطالعات زیادی به این موضوع اشاره شده که هزینه‌ی مبادله یکی از عوامل دسترسی نداشتن

1-Cuevas and Graham

2-Yaron

3-Adams

کوچک و متوسط به بازار اعتبارات است (ی ی 1 1991 در فیلیپین و احمد² 1989). به طور کلی، هزینه گیرندگان ممکن است عاملی مهم و محدودکننده برای وام گیرندگان کوچک و خرده رسمی تلقی . بنابراین، لازم است به هنگام اجرای سیاست‌های جدید وام‌دهی ها، هزینه گیرندگان و وام گیرد. نتایج برخی از تحقیقات در ایران نشان می که بخش کشاورز ی مالی در بخش کشاورزی دارای هزینه ی (نجفی، 1371، 1379 رشیدی 1375 ی 1373؛ حسینی و خالدی، 1384 1387 حسینی و هم‌کاران، 1387 1386 کاران، 2007). این هزینه‌ها منجر به افزایش نرخ واقعی وام می‌شود که نتیجه آن به صورت کاری پایین م رسی نداشتن کشاورزان به اعتبارات بروز می‌کند. هزینه مبادله شامل کلیه هزینه آشکار و پنهانی است که در جریان یک وجود می‌آید. بیش‌ترین شواهد اولیه تجربی در مورد هزینه های مالی () طبق تعریف هزینه بخش مالی و اعتبار تمام هزینه‌های غیرسود (ی ی) گیرند در جریان دریافت و پرداخت وام . ی هزینه در بخش مالی و اعتبار هزینه آشکار و پنهان طرفین مبادلات مالی و (1995).

ی قانون عملیات بانک‌داری بدون ربا و آیین های اجرایی بانک های بانکی را شیوه به کار گیرند. این شیوه را می کلی عقود مشارکتی عقود با بازده متغیر

1-Guia-Abiad

2-Ahmed

ی اجتماعی، اقتصادی و فنی به حساب می‌آید که باعث بهبود شرایط زندگی در نواحی روستایی می‌شود. پس تامین مناسب اعتبارات روستایی از طریق ایجاد نهادهای جدید و یا اصلاً نظر می‌گردد. گونه‌ها که مطالعات برخی کشورها نشان می‌دهد، عقیده بر این است که تعاونی‌های روستایی می‌توانند نقش مهمی در جهت تجهیز و توزیع مناسب اعتبارات روستاییان ایفا کنند. این مطالعه کوششی برای بررسی دقیق‌تر نقش تعاونی‌ها در کاهش

بین که امکان مقایسه

(بانک) ی

ی

۱۱

تسهیلات مالی مانند هر کالا یا خدمت دیگری دارای قیمتی است که سود نامیده می‌شود. منظور از هزینه‌ی مبادله در بازار اعتبارات، هزینه‌هایی است که افزون بر قیمت یا سود تسهیلات است و برای مبادله‌ی هر فقره تسهیلات یا هر واحد تسهیلات، یکی از طرفین مبادله متحمل می‌شود. این هزینه ر طرف تقاضا یا گیرنده، هزینه‌گیری نامیده می‌شود و متشکل از اجزای زیر است:

(1) هزینه مستقیم دریافت تسهیلات: کلیه‌ی هزینه‌هایی که به طور مستقیم در جریان مراجعه به بانک و دریافت تسهیلات تحمیل می‌شود؛ مانند هزینه

و آمد به بانک، هزینه‌ی خوراک و اسکان؛ (2) هزینه

دریافت تسهیلات: هزینه‌هایی که برابر با ارزش فرصت زمانی از

گیرنده است. گیرندگان ناچارند که برای دریافت تسهیلات از هنگام

وجو و ارایه‌ی درخواست تا دریافت آن و سپس برای پرداخت اقسام

از وقت خود را صرف کنند که این وقت می‌توانست در گزینه‌های درآمدزای دیگری

در مزرعه یا خارج از مزرعه استفاده شود. با برآورد کل وقت لازم برای یک مبادله

نقش تعاونی‌های روستایی در کاهش هزینه‌های مبادله‌ی ...

مالی (برای مثال با ضرب تعداد ساعت در هر مراجعه در تعداد کل مراجعه) می‌توان آن را در هزینه فرصت یک ساعت زمان کشاورز (میانگین دست ساعت کار در هر منطقه) ضرب و هزینه‌ی فرصت دریافت یک فقره تسهیلات را به (3) هزینه تهیه های لازم برای تشکیل پرونده: ی وجوهی که برای تشکیل پرونده در نزد موسسه‌ی اعتباری هزینه می‌صاویر های دیگر، تهیه‌ی عکس، خرید سفته و دریافت استعلام؛ (4) هزینه : تحریر دف (5) هزینه پرداختی : کلیه هزینه‌هایی است که وام‌گیرنده باید برای ضمانت وام از سوی شخص ثالث بپذیرد و دیگر هزینه فرآیند دریافت تسهیلات.

چنان چه هزینه ی هر یک از این اقلام با tc_j و کل هزینه گیری با tc نشان داده شود، خواهیم داشت:

$$tc = \sum_{j=1}^n tc_j; \quad j=1, \dots, n \quad (1)$$

که در آن n تعداد اجزای هزینه . با جمع هزینه هزینه (ic) کل هزینه تسهیلات را می به صورت زیر بیان کرد:

$$TC = ic + tc \quad (2)$$

که در آن TC بیانگر کل هزینه‌های سود و غیرسود (یا مبادله) دریافت وام . در این رابطه tc به طور عمده‌ی مربوط به هزینه‌هایی است که از زمان درخواست تا زمان دریافت تسهیلات صرف می‌گردد تا پایان دوره بازپرداخت وام پرداخت می‌گردد.

اگر تسهیلاتی به میزان L ریال از سوی یک موسسه‌ی مالی و اعتباری به یک کشاورز پرداخت شود و اصل وام ماهانه به صورت مساوی قسط

از اصل وام که هر ماه بازپرداخت خواهد شد،
(1997):

$$l_t = L/T; \quad t = 1, \dots, T \quad (3)$$

که در آن l_t تسهیلات در هر ماه محاسبه می‌شود. بنابراین
(4) $a_t = l_t + [L - l_t \times (t-1)] \times r_t$

این هزینه‌ها به مرور زمان کاهش می‌یابد. تسهیلات در هر ماه محاسبه می‌شود. بنابراین
می‌تواند به دست آورد:

$$a_t = l_t + [L - l_t \times (t-1)] \times r_t \quad (4)$$

اینک، چنانچه هزینه تسهیلات در t $L - l_t \times (t-1)$ r_t a_t

گیری از اصل تسهیلات کم شود، خالص تسهیلات دریافتی (NL) با لحاظ هزینه‌های مبادله به شرح زیر به دست می‌آید.
بنابراین می‌تواند به دست آورد:

$$NL = L - tc \quad (5)$$

گیری بوده و با توجه به بحث بالا به تفکیک اجزا برآورد می‌شود.
بازده داخلی می‌تواند به دست آورد:

$$NL = \sum_{t=1}^T \frac{a_t}{(1+R)^t} \quad (6)$$

ی‌بالا چنانچه به جای خالص تسهیلات، مقدار اسمی آن گذاشته شود،
نرخ حاصل همان نرخ سود تسهیلات خواهد بود. اما در صورت وجود هزینه

نقش تعاونی‌های روستایی در کاهش هزینه‌های مبادله‌ی ...

NL کم L بوده و در نتیجه نرخ به

پرداختی به بانک خواهد بود. یگر، R هم شامل نرخ سود پرداختی به بانک

r_i بوده و هم نرخ هزینه گیری (r_{ic}) را در بر می‌گیرد. ی دیگر:

$$R = r_i + r_{ic} \quad (7)$$

تاکنون با داشتن نرخ سود (r_i) و نرخ هزینه‌ی کل (R) می‌توان نرخ هزینه

را حساب کرد؛ یعنی

$$r_{ic} = R - r_i \quad (8)$$

مختلف است که سهم هر یک از

(1) هزینه

ها را می‌توان به صورت زیر نشان داد:

$$s_j = \frac{tc_j}{tc} \quad (9)$$

که در آن s_j بیانگر سهم جزء j ام از کل هزینه گیری است.

مورد نیاز 1385 از طریق گیری تصادفی

4

بین 11 استان کشور³ به صورت تصادفی انتخاب

این انتخاب . که کشور پراکنده

شده در این مرحله خراسان، مازندران، آذربایجان شرقی و

تعدادی روستا از هر بخش به شیوه تصادفی ساده انتخاب

آخرین مرحله، انتخاب 480 مصاحبه با آنان و تکمیل پرس

به انتخاب تصادفی کشاورزان، این مطالعه هایی از طیف

ی تسهیلات بود که به صورت تصادفی انتخاب ارزیابی ی

دریافت‌کنندگان ی 67 متمرکز شده

ی مختلف امکان ی

نتایج و بحث

در این بخش متوسط هزید ی به تسهیلات قرض محاسبه شده و سپس به تفکیک، موسسه‌های مختلف وام دهنده بررسی شده است.

(1) ی وسط هزینه

دریافت‌کنندگان تسهیلات قرض الحسنه ارایه شده است.

(1). نتایج برآورد متوسط هزینه ی دریافت تسهیلات قرض

متغیر	نام متغیر
5/18	مقدار تسهیلات تقاضایی (ی)
4/54	مقدار تسهیلات دریافتی (ی)
3/21	انتظار برای دریافت تسهیلات ()
5/82	()
10/98	()
2/63	برای دریافت تسهیلات
16/52	فاصله تا محل دریافت تسهیلات (کیلومتر)
2/25	()
10705	هزینه مستقیم هر بار مراجعه (ی)
20441	هزینه تهیه مدارک (فتوکپی، اسفخته و غیره) (ی)
10415	هزینه تحریر دفترخانه (ی)
34174	متوسط هزینه پرداختی به ضامن (ی)
1491	هزینه نظارت و کارشناسی بانک (ی)
13827	سایر هزینه تحمیل شده در جریان دریافت تسهیلات (ی)
362641	میزان هزینه (ی)
12	نسبت هزینه ()
15/06	درصدی هزینه

: یافته‌های تحقیق

گونه که نتایج نشان می‌دهد مقدار تسهیلات دریافتی 4/54 ی

یال است که از مقدار تقاضا شده (5/18 میلیون ریال) کم

انتظار برای دریافت این تسهیلات 3/21 است؛ یعنی متقاضیان این نوع

نقش تعاونی‌های روستایی در کاهش هزینه‌های مبادله‌ی ...

تسهیلات باید حدود 100 روز صبر کند
ی خود را دریافت کنند
که این زمان زیاد است.

(1) هزینه مستقیم هر بار مسافرت به عنوان یک جزء

هزینه 10705 ریال . جزء مهم دیگر هزینه
فرصت دریافت تسهیلات است که ناشی از زمان صرف شده طی هر بار مراجعه
زمان صرف شده طی هر بار مراجعه حدود 2/25 .

تا محل دریافت تسهیلات 16/52 کیلومتر . متقاضیان این تسهیلات
دریافت تسهیلات 2/5 دفعه به بانک مراجعه کرده‌اند که با

توجه به هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم در هر مراجعه هزینه‌های بالایی را به آن
تحمیل می‌کند. یکی دیگر از اقلام هزینه‌ها در فرآیند دریافت تسهیلات
هزینه تهیه (فتوکپی، اسد سفته و غیره)
هزینه تحریر دفترخانه است که به ترتیب 20441 10415 ی

یافتن ضامن مورد نظر برای دریافت تسهیلات قرض‌الحسنه یکی از مشکل‌ترین
مراحل است که مانع دسترسی بسیاری از افراد به اعتبارات می‌باشد . در بسیاری از
موارد، متقاضیان ناچارند برای یافتن ضامن مبالغی را به صورت مستقیم یا غیرمستقیم
هزینه کنند . نتیجه‌ی به دست آمده در این مطالعه نشان می‌دهد که متوسط هزینه
پرداختی به ضامن 34174 ی .

هزینه کل به ازای هر تسهیلات عبارت است از
هزینه‌هایی که در فرآیند دریافت تسهیلات به دریافت‌کننده‌ی اعتبار تحمیل می‌شود .
در پایین جدول (1) های مربوط به هزینه ی دریافت تسهیلات

الحسنه ارایه شده است. براساس نتایج محاسبه شده، هزینه

تسهیلات قرض 362641 ریال به دست آمده است که برابر 12

درصد کل وام دریافتی است. با توجه به روابط ارایه شد نرخ هزینه مبادله که

15/01

قابل مقایسه با نرخ

هزینه‌های مبادله باعث شده است که نرخ سود موثر برای کشاورزان چندین برابر
این هزینه‌ها هرچند قابل مشاهده و ملموس نیستند، اما در عمل هزینه‌هایی

است که به دریافت‌کنندگان تسهیلات قرض‌الحسنه تحمیل می‌شود.

(2) مقدار متغیرهای مربوط به مشخصات مبادلات مالی بر حسب نوع

منبع ارایه‌کننده‌ی تسهیلات قرض‌الحسنه و تفاوت بین متغیرها بین سه

با توجه به این اطلا F

اختلاف معنی‌داری بین مقدار تسهیلات دریافت شده از بانک تعاونی

تسهیلات تقاضا شده و همین

مقدار تسهیلات دریافت شده از بانک

برابر تسهیلات دریافت شده از تعاونی ها مقدار تسهیلات

دریافت شده کم‌تر از متوسط تسهیلات تقاضا شده می‌باشد. نتایج به

ی اختلاف معنی‌تعداد دفعات مراجعه برای دریافت تسهیلات

چنین بین موسسه‌های مختلف مالی ارایه‌کننده

تسهیلات ق. تعداد دفعات مراجعه برای دریافت تسهیلات در مورد

بانک 4/2 بار به ازای هر واحد تسهیلات است. این مقدار برای صندوق

الحسنه و تعاونی‌ها به ترتیب 2/4 1/5 ی

برای هر مراجعه برای بانک‌ها و تعاونی (1/61 1/75) کم

(2/75)

ی هزینه‌هایی که کشاورزان در جریان دریافت تسهیلات از منابع مختلف

اند نشان می‌دهد که هزینه‌ی مستقیم هر بار مراجعه برای یک وام در

مورد بانک، بالاترین مقدار (22333 ریال) چهار برابر این هزینه

ین هزینه‌ها برای تعاونی

نقش تعاونی‌های روستایی در کاهش هزینه‌های مبادله‌ی ...

ی، مقرررات و بروکراسی (تشریفات دست‌وپاگیر اداری) بانک

سایر اقلام هزینه‌ای که در جریان مبادله تسهیلات وجود دارد نشان تفاوت بالای این هزینه‌ها بین تعاونی‌ها و منابع دیگری است که به ارایه‌ی تسهیلات می‌باشد. این تفاوت هزینه مستقیم هر بار مراجعه هزینه تحریر دفترخانه معنی

تحریر دفترخانه و هزینه پرداختی به ضامن برای دریافت‌کنندگان تسهیلات از تعاونی (0) ی است که در ارتباط با بانک 140000 ی 42666 ی هزینه

تحریر دفترخانه ه است که مقدار قابل توجهی است. در حالت کلی می‌توان نتیجه گرفت که بیش‌تر اقلام هزینه‌ای برای دریافت‌کنندگان تسهیلات از ی‌ها به ازای هر واحد تسهیلات نسبت به دیگر مراکز پرداخت تسهیلات کم‌ترین مقدار را دارد.

ی (2) متوسط هزینه ی برآوردی به تفکیک منع ارایه تسهیلات نشان داده شده است. نتایج به آمده نشان می‌دهد که نسبت هزینه درصدی هزینه بین سه گروه مختلف دریافت‌کنندگان تسهیلات از بانک، تعاونی اختلاف معنی

هزینه‌های مبادله به ازای هر فقره تسهیلات دریافتی برای بانک ی 457908 440865 ی ی که متوسط هزینه مبادله به ازای هر فقره تسهیلات دریافتی برای تعاونی ی (97325 ی)

یک چهارم ای بانک هزینه‌های مبادله به مبلغ تسهیلات نی تعاونی‌ها کم ی 8 . نرخ درصدی هزینه‌ی مبادله برای بانک 34/42 درصد است که در مقایسه تعاونی

ی 9/01 10/54

(2) نتایج برآورد متوسط هزینه ی دریافت تسهیلات قرض الحسنه به تفکیک

ی

F	منبع ارایه ی تسهیلات			متغیر
	تعاونی		بانک	
-	15	36	16	تسهیلات
2/50	1/66	6/14	6/32	مقدار تسهیلات تقاضایی (ی)
*2/44	1/08	5/51	5/59	مقدار تسهیلات دریافتی (ی)
1/20	4/40	3/08	2/40	مدت انتظار برای دریافت تسهیلات ()
*11/95	5/00	5/93	6/33	()
*8/77	5/86	14/11	8/73	()
*5/57	1/50	2/40	4/20	برای دریافت تسهیلات
*3/35	9/78	21/43	11/81	فاصله تا محل دریافت تسهیلات (کیلومتر)
0/58	1/75	2/75	1/61	()
*2/24	8130	6610	22333	هزینه مستقیم هر بار مراجعه (ی)
1/84	2660	21780	34100	هزینه تهیه مدارک (فتوکپی، اسه غیره)
*2/71	0	420	42666	هزینه تحریر دفترخانه (ی)
1/77	0	1380	140000	متوسط هزینه پرداختی به ض (ی)
1/53	6660	0	0	هزینه نظارت و کارشناسی بانک (ی)
0/87	0	22770	6666	سایر هزینه تحمیل شده در جریان دریافت تسهیلات (ی)
1/41	97325	440865	457908	میزان هزینه (ی)
*4/13	8	13	14	نسبت هزینه ()
*3/93	10/54	9/01	34/42	درصدی هزینه

: یافته های تحقیق

* نشان می دهد که بین گروه 10 اختلاف معنی

نقش تعاونی‌های روستایی در کاهش هزینه‌های مبادله‌ی ...

دریافت تسهیلات از تعاونی ی و همین طور نرخ درصدی هزینه ی دریافت تسهیلات از این مراکز در مقایسه با بانک ی . ی پرداخت و کاهش هزی است؛ که در نتی ی شبکه ی در سطح کشور، توصی ی شود که بانک کشاورز ی بانک خود استفاده کنند. ی یل شده به کشاورزان طی ی یلات به کم‌ترین اندازه ی

یادداشت

1. Olomola

2. transaction costs

3. در تحقیقی که به وسیله کاران شناسایی سطوح نیازها و عوامل ثر در رضایت مشتریان بانک کشاورزی انجام ، کل استان‌های کشور بر مبنای ویژگی‌های جغرافیایی، قومیت، نژاد و فرهنگ آن 11 استان و هر یک از استان‌ها نیز به تقسیم () ک 1380).

حسینی، . . (1384). ارزیابی هزینه مین اعتبارات کشاورزی کاران . علوم و صنایع کشاورزی 19 (1): 81-89.

حسینی، . . . ی . . . (1387). ارزیابی آثار

هزینه ر واکنش عرضه تولیدکنندگان بخش کشاورزی

: تولیدکنندگان برنج، علوم و فنون کشاورزی و منابع طبیعی 12 (43)

(() 239-250.

(1384). ی ی ی

تولیدکنندگان بخش

کشاورز. پایان دکتر کشاور ، دانشکد کشاورز

، سیفی، م. و رشیدی، د. (1380). شناسایی سطوح نیازها و عوامل موثر

در رضایت مشتریان: پیش‌نیازی برای اصلاحات ساختاری در نظام بانکی.

های تحقیقاتی بانک کشاورزی. بانک کشاورزی

1383: 1-27.

رشید (1375). برآورد هزینه تسهیلات اعطایی از دیدگاه مشتریان

بانک کشاورزی. پایان‌نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته

مدیریت علوم بانکی، م بانکداری ایران، بانک مرکزی.

(1373) افزایش کاری در عرضه . . .

بانکی، بانک کشاورزی. های تحقیقاتی بانک

کشاورزی. بانک کشاورزی 1383: 261-277

(1379). بررسی عرضه و تقاضای تسهیلات در بازار مالی روستایی

ایران. های تحقیقاتی بانک کشاورزی. بانک کشاورزی

1383: 59-87.

موسویان . . . (1381). های جدید در بانکداری بدون .

(7): 51-74.

نجفی (1371). بررسی برخی اثرات اعطای اعتبارات کشاورزی در استان فارس.

طرح پژوهشی، دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه شیراز.

- Adams, D. W. (1982). Physical examinations for rural financial markets in low income countries, Meyer's Memorial Lecture, Ohio State University.
- Ahmed, Z. U. (1989). Effective costs of rural loans in Bangladesh, *World Development*, 17(3): 357-363.
- Baliscan, M. A. (1993). Agricultural growth, landlessness, off-farm employment and rural poverty in the Philippines, *Economic Development and Cultural Change*, 41(3): 533-562.
- Cuevas, C. E. and Graham, D. H. (1986). Rationing agricultural credit in developing countries: The role and determinants of transaction costs for borrowers. In Maunder, A. and A. Renborg, (eds.): Agriculture in a Turbulent World Economy, Hampshire: Grower Publishers.
- Guia-Abiad, V. (1991). Borrower transaction costs and credit rationing in rural financial markets: The Philippine case, *Philippine Review of Economics and Business*, 28(1): 39-55.
- Jalali-Naini, A. R. (2002). Financial development and growth. Working Paper, No. EC 8111557, Tehran: IRPD.
- Khaledi, M., Hosseini, S.S., and Gray, R. (2007). The transaction costs of obtaining credit from Islamic banks in Iran. International Conference on Islamic Finance, 22-24 October 2007, Tehran, Iran.
- Masuko, L., and Marufu, L. (2003). The determinants of transaction costs and access to credit. International Labor organization, ISBN 92-2-113743-0, ISSN 1609-8382.
- Mittendorf, H.J. (1986). Promotion of viable rural financial systems for agriculture development, *Quarterly Journal of International Agriculture*, 26(1): 6-27.
- Olomola, A. S. (1999). Determinants of smallholders' transaction cost of procuring non-bank loans in Nigeria, *Savings and Development*, 23(1): 95-108.
- Rojas, M. and Rojas, L. A. (1997). Transaction costs in Mexico's preferential credit, *Development Policy Review*, 15:1-24.
- World Bank. (1990). Issues in informal finance: In financial systems and development. Washington DC.
- Yaron, J. (1992). Successful rural finance institutions. A World Bank Discussion. World Bank, Washington, USA. Paper No. 150.